

ТЕСТИ ЯК ЗАСІБ ДІАГНОСТИКИ РІВНЯ ТЕОРЕТИЧНИХ ЗНАНЬ І ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК З ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ

Беляєва О.М.

Протягом останніх десятиліть тестування постійно знаходиться у колі наукових інтересів методистів [1; 2; 3; 4; 5]. Особливого значення тестування набуває в умовах експериментального впровадження кредитно-модульної рейтингової системи як альтернатива традиційним методам діагностики й контролю теоретичних знань і практичних навичок та умінь (ЗНУ) студентів. Під тестом успішності (педагогічним тестом або предметним тестом) ми услід за В.Є. Мілерян розуміємо сукупність стандартизованих тестових завдань (ТЗ), що використовуються як діагностичний інструментарій для оцінювання певного рівня навчальних досягнень [1].

Загально визнані переваги тестування – незалежність оцінки результатів на основі об'єктивації процедури вимірювання, обробки та інтерпретації результатів тестових вимірювань, можливість упродовж досить короткого проміжку часу перевірити та оцінити ЗНУ значної кількості студентів, індивідуалізація контролю ЗНУ шляхом використання ТЗ різних рівнів, членування навчального матеріалу та діяльності учасників навчання на невеликі частини, наявність зворотного зв'язку, який сигналізує про правильність покрокових дій студента, оперативна корекція навчального процесу.

Основними критеріями, що визначають якість ТЗ, визнаються *валідність (validity)* – критерій, що визначає відповідність тесту саме тій якості, яка вимірюється, та наскільки добре вона вимірюється; *коефіцієнт точності (coefficient of precision)* – критерій, що дозволяє оцінити величину похибки у вимірюванні конкретної навчальної якості; *надійність* – критерій, що характеризує ступінь відтворення результатів тестування при повторних вимірюваннях etc.

Оскільки навчальною програмою передбачена незначна кількість годин на вивчення фармацевтичної термінології, а знання, отримані студентами на

заняттях з латинської мови значною мірою забезпечують подальше формування професійно значимих вмінь на профільних кафедрах, розробка лінгводидактичних тестів розглядається нами як актуальна проблема методики викладання латинської LSP медицини. З огляду на те, що загальна медична термінологія традиційно поділяється на три основні галузі – анатомо-гістологічну, клінічну та фармацевтичну, а при конструюванні тестів повинні бути чітко виділені ті навчальні елементи та логічні зв'язки між ними, рівень яких необхідно перевірити шляхом тестування [2], до кожного розділу нами розроблені програмовані завдання. У пропонованій доповіді як ілюстративний матеріал нижче подані зразки деяких ТЗ до розділу «Фармацевтична термінологія».

За формою ТЗ поділяються на завдання відкритої форми та завдання закритої форми. ТЗ відкритого типу являє собою завдання без запропонованих варіантів відповідей. Прикладами ТЗ цього типу є завдання № 1 і № 10.

У практиці тестування більш поширені ТЗ другого типу – закритої форми, представлені елементарними тестами з одиничною правильною відповіддю, до яких відносяться альтернативні ТЗ, які передбачають наявність двох варіантів відповідей (правильна / неправильна). Вірогідність вгадування при використанні тесту такої конструкції становить 50%. До цієї ж конструкції відносяться ТЗ, у яких правильна відповідь вибирається не з двох, а кількох запропонованих відповідей. Такі ТЗ більш точні, оскільки чим більше варіантів, з яких вибирається правильна відповідь, тим нижчий відсоток вірогідності вгадування. ТЗ закритої форми такої конструкції валідні для діагностики рівня теоретичних знань. У запропонованих *v.i.* ТЗ, укладених автором доповіді з метою виявлення рівня засвоєння теоретичних знань з тем «Хімічна номенклатура», «Лікарські форми», «Виписування рецептів на тверді (рідкі, м'які) лікарські форми», ця конструкція презентована завданнями № 2, № 3, № 4. Ми вважаємо, що ТЗ вказаного типу можуть бути використані також для перевірки практичних навичок (ТЗ № 9,

№ 12, № 13).

ТЗ з кількома правильними відповідями s. тести з множинним вибором спрямовані на перевірку глибини та точності знань (завдання № 11). Валідними поставленій меті є також ТЗ на знаходження співвідношення між елементами двох рядів даних або тести перехресного вибору. ТЗ такої конструкції представлені завданнями № 7, № 14. ТЗ цього типу найбільш ефективні для перевірки засвоєння мовного матеріалу лексичного рівня – термінологічних одиниць [3]. Прикладами ТЗ, які одночасно дозволяють перевірити і теоретичні знання і лексику, є завдання № 5, № 6, № 8. ТЗ № 15 спрямоване на перевірку практичних умінь утворення фармакопейної та рецептурної форм номенклатурних найменувань. На нашу думку, завдання такого типу дозволяють комплексно діагностувати рівень практичних навичок та умінь з розділу «Фармацевтична термінологія».

Таким чином подальша розробка, удосконалення і впровадження лінгводидактичних тестів у практику викладання навчальної дисципліни «Латинська мова та основи медичної термінології» спрямовані на забезпечення ефективного, прозорого, об'єктивного контролю практичних знань, умінь і навичок студентів у поєднанні з оперативною корекцією навчального процесу.

Ілюстративний матеріал

Завдання 1

Доповнити відповідь:

Назви хімічних елементів латинською мовою – іменники ... відміни ... роду із закінченнями ... та

Завдання 2

Назви кислот з більшим ступенем окислення утворюються у латинській мові за допомогою суфікса ...

Варіанти відповіді:

a) -ōs-;

b) -īc-;

c) -ŭl-;

d) -ĭd-.

Завдання 3

Назви безкисневих кислот латинською мовою утворюється за допомогою словотворчого елемента ...

Варіанти відповіді:

a) hyper-;

b) hyp(o)-;

c) hydr(o)-;

d) hyg(o)-.

Завдання 4

Латинські найменування основних солей утворюються за допомогою префікса ...

Варіанти відповіді:

a) ultra-;

b) hyper-;

c) sub-;

d) supra-;

e) infra-.

Завдання 5

Визначити вид хімічної сполуки:

1) Ferri lactas; 2) acĭdum acetylsalicylicum; 3) Hydrogenii peroxydum; 4) Natrii benzoas; 5) Calcii chlorĭdum; 6) Scopolamĭni hydrobromĭdum; 7) Aethylmorphini hydrochlorĭdum; 8) Plumbi oxydum; 9) acĭdum arsenicōsum; 10) Nitrogenium oxydulātum.

Еталони відповіді:

a) неорганічна кислота;

b) органічна кислота;

c) сіль;

d) оксид.

Завдання 6

Згрупувати кислотні залишки (КЗ):

- 1) sulfas;
- 2) hydroiodidum;
- 3) nitris;
- 4) sulfidum;
- 5) hydrochloridum;
- 6) benzoas;
- 7) acetas;
- 8) nitras;
- 9) sulfis;
- 10) hydrobromidum.

Еталони відповіді:

- a) КЗ кисневої кислот з максимальним вмістом O₂;
- b) КЗ безкисневої кислоти;
- c) КЗ кисневої кислоти з меншим вмістом O₂.

Завдання 7

Добрати українські еквіваленти латинських назв кислот:

- 1) acīdum sulfurōsum;
- 2) acīdum chloricūm;
- 3) acīdum nitrōsum;
- 4) acīdum hydrosulfuricūm;
- 5) acīdum nitricūm;
- 6) acīdum sulfuricūm;
- 7) acīdum hydrochloricūm;
- 8) acīdum aceticūm;
- 9) acīdum nicotinicūm;
- 10) acīdum citricūm.

Українські еквіваленти: a) нітратна кислота; b) нітритна кислота; c) нікотинатна кислота; d) сульфідна кислота; e) цитратна кислота; f) ацетатна кислота; g) сульфідна кислота; h) хлоридна кислота; i) сульфатна кислота; j) хлоратна кислота.

Завдання 8

Визначити тип солі:

- 1) Morphīni hydrochloridum;
- 2) Natrii hydrocarbonas;
- 3) Calcii gluconas;
- 4) Papaverīni hydrochloridum;
- 5) Oxacillinum-natrium;
- 6) Zinci sulfas;
- 7) Benzylpenicillinum-kalium;
- 8) Argenti nitras;
- 9) Kalii iodidum.

Еталони відповіді:

- a) сіль з органічною основою;
- b) сіль з неорганічною основою.

Завдання 9

Вибрати іменник, який вживається у фармацевтичній термінології у множині, і перекладається на українську мову однією:

- 1) extractum;
- 2) pulvis;
- 3) gutta;
- 4) suppositorium;
- 5) species;
- 6) linimentum;
- 7) emulsum.

Завдання 10

Доповнити відповідь: за ступенем подрібнення розрізняють такі види порошків

Завдання 11

Вказати номери, під якими записані лікарські форми, що використовуються лише ad usum externum:

- 1) unguenta; 2) extracta; 3) tabulettae; 4) pulvĕres; 5) emplastra; 6) linimenta;
- 7) emulsa; 8) solutiōnes; 9) infŭsa et decocta; 10) suppositoria.

Завдання 12

Вказати лікарську форму, при виписування рецептів на яку вживається дієслівна форма fiant.

Варіанти відповіді:

- 1) tabulettae; 2) species; 3) capsŭlae gelatinōsae; 4) pastae; 5) solutiōnes;
- 6) unguenta; 7) pulvĕres.

Завдання 13

Вказати відмінок, у якому ставиться слово «tabuletta» при виписуванні рецептів на цю лікарську форму скороченим способом.

Варіанти відповіді:

- a) Nom. plur.;
- b) Gen. plur.;
- c) Acc. plur.;
- d) Acc. sing.;
- e) Gen. sing.

Завдання 14

Добрати українські відповідники до латинських назв лікарських рослин:

- 1) Millefolium; 2) Chelidonium; 3) Hyperĭcum; 4) Absinthium; 5) Glycyrrhiza;
- 6) Frangŭla; 7) Serpyllum; 8) Betŭla; 9) Polygōnum hydropiper; 10) Mentha.

Українські відповідники:

- a) солодка, локриця; b) чистотіл; c) береза; d) водяний перець; e) деревій;

f) крушина; g) полин; h) м'ята; i) чебрець; j) звіробій.

Завдання 15

Вказати номери граматично правильних номенклатурних найменувань:

- 1) *acidum nicotinicum* (нікотинатна кислота);
- 2) *spiritus aethylici rectificati* (очищеного етилового спирту);
- 3) *florum Chamomillae* (квіти ромашки);
- 4) *succus Kalanchoës* (сік Каланхое);
- 5) *carbo activatum* (активоване вугілля);
- 6) *extractum Filix mas spissum* (густий екстракт папороті чоловічої);
- 7) *rhizomata cum radicibus Valerianae* (кореневища з коренями валеріани);
- 8) *herba Thermopsidis* (трава мишатника);
- 9) *oleum Ricini in capsulas* (рицинова олія у капсулах);
- 10) *Norsulfazolum solubilis* (норсульфазол розчинний).

ЛІТЕРАТУРА:

1. Мілерян В.С. Методичні основи підготовки та проведення навчальних занять у медичних вузах. Методичний посібник. – К.: Хрещатик, 2003. – 80с.
2. Подшивалкіна В.І. Методика розробки тестів об'єктивного контролю рівня освітньо-професійної підготовки студентів. Навч.-метод. посібник. – Одеса: ОНУ, 2005. – 28 с.
3. Бєляєва О.М. Лінгвістичні та методичні аспекти формування лексичної компетенції студентів вищих медичних навчальних закладів // Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції «Лінгвістичні та методичні проблеми навчання мови як іноземної», 6–7 жовтня 2006 р. – Полтава, 2006. – С. 47–50.
4. Садыкова О.К., Трубникова Е.Ю. Проблемы преподавания фонетики в техническом вузе. Фонетические тесты на занятиях по немецкому языку // Тези доповідей міжнародної наукової конференції,

присвяченої 70-річчю факультету іноземних мов Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна: 25–26 квітня 2000 р. – Х., 2000. – С. 269–270.

5. *Синиця В.* Тестування як одна з дієвих форм контролю залишкових знань студентів з латинської мови і основ медичної термінології // Матеріали третьої міжнародної конференції «Лінгвістичні та методичні проблеми навчання мові як іноземній»: 22–23 вересня 2000 р. – Полтава, 2000. – С. 168 –169.